

De raadsleden als volksvertegenwoordiger: ruimte geven, uitdagen, luisteren en besluiten

Een onderzoek naar de volksvertegenwoordigende rol van de raad

Rekenkamercommissie gemeente Oisterwijk

Augustus 2014

1. Inleiding

In het functioneren van de gemeenteraad staan drie rollen centraal: die van kadersteller, van controleur en van volksvertegenwoordiger.

Kadersteller

De gemeenteraad bepaalt de hoofdlijnen van het gemeentelijk beleid. Dit heet ook wel de kaderstellende rol van de raad. De raad buigt zich over die onderwerpen die voor de gemeente of inwoners van belang zijn. Voorstellen kunnen alleen doorgaan als een meerderheid van de raad het ermee eens is. Ook stelt de raad de gemeentebegroting vast. Hiermee bepaalt ze hoeveel geld het college voor bepaalde zaken mag uitgeven. Wil het college geld voor andere zaken of heeft ze meer geld nodig voor bepaalde taken dan in de begroting staat, dan moet ze daarvoor opnieuw bij de raad aankloppen.

Controleur

De gemeenteraad controleert of het college van burgemeester en wethouders het beleid juist uitvoert en of zij hun dagelijkse bestuurstaken goed vervullen.

Volksvertegenwoordiger

De gemeenteraad vertegenwoordigt de inwoners in het gemeentebestuur. Dit is de volksvertegenwoordigende rol van de raad. Door het onderhouden van contact met de burgers, organisaties en bedrijven in Oisterwijk weten raadsleden wat er speelt en leeft in de gemeente. Zo kunnen zij komen tot een goede belangenafweging bij het nemen van besluiten in de raad. Iedere partij in de raad doet dit vanuit zijn eigen politieke visie. Maar de raad als geheel wordt ook op deze verantwoordelijkheid aangesproken door burgers, organisaties en bedrijven.

De volksvertegenwoordigende rol

De gemeenteraad is het volksvertegenwoordigende orgaan in de lokale democratie. Het is het hoogste orgaan binnen de gemeente en wordt direct gekozen door de burger. De primaire functie van de raad is daarom die van volksvertegenwoordiger. Kaderstellen en controleren - de overige functies van de raad - vloeien voort uit deze volksvertegenwoordigende functie.

De gemeenteraad vertegenwoordigt burger, organisaties en bedrijven en maakt namens de burgers afwegingen. Het wegen van - vaak tegenstrijdige - belangen van diverse (groepen van) burgers, organisaties en bedrijven is daarbij een essentiële en bij uitstek politieke kwestie. De raad moet, in zijn vertegenwoordigende functie, vooral kunnen aantonen dat hij alle relevante argumenten heeft gehoord en op basis daarvan tot een integere en integrale afweging is gekomen. In die zin raakt de volksvertegenwoordigende rol ook uitdrukkelijk de burgerparticipatie. Sommigen spreken zelfs over overheidsparticipatie om daarmee aan te geven dat de rol van de gemeente beperkter wordt en de rol van burgers, organisaties en bedrijven in de samenleving groter.

De volksvertegenwoordigende rol van de gemeenteraad komt vooral naar voren bij de agendavorming en de beleidsvoorbereiding.

Het is aan de gemeenteraad, raadscommissies, raadsfracties en individuele raadsleden om te bepalen welke instrumenten op welke wijze worden ingezet om invulling te geven aan de volksvertegenwoordigende rol.

In de afgelopen periode heeft de Rekenkamercommissie verschillende onderzoeken verricht, waarbij de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad in beeld is geweest. Maar de volksvertegenwoordigende rol heeft in die onderzoeken nauwelijks aandacht gekregen. Daarom wil de Rekenkamercommissie aan dit onderwerp aandacht besteden.

De Rekenkamercommissie acht de timing van dit onderzoek opportuun omdat na de verkiezingen een nieuwe gemeenteraad is aangetreden. Op basis van de resultaten van het onderzoek dat wij met medewerking van de oude gemeenteraadsfracties hebben uitgevoerd, formuleren wij een aantal adviezen die de nieuwe raad kan gebruiken bij het vormgeven van haar volksvertegenwoordigende rol in de veranderende samenleving. In die zin kunt u dit onderzoek opvatten als een cadeau van de oude aan de nieuwe raad.

2. Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is om inzichtelijk te maken op welke wijze de gemeenteraad, de raadsfracties en de raadsleden inhoud geven aan hun volksvertegenwoordigende rol en na te gaan waar eventuele verbeteringen mogelijk en wenselijk zijn.

In het licht van deze doelstelling hebben wij de volgende onderzoeksvragen gesteld:

- Wat is het beleid over de volksvertegenwoordigende rol van de gemeenteraad in Oisterwijk?
- Op welke wijze is het beleid vastgelegd en hoe wordt dit door de raadsleden en burgers beleefd?
- Welke instrumenten worden gebruikt om de rol van volksvertegenwoordiger vorm te geven en van welke instrumenten wordt geen of nauwelijks gebruik gemaakt?
- Hoe wordt door de leden van de raad en burgers het gebruik van deze instrumenten beoordeeld en beleefd?
- Waar zien de raadsleden en burgers de grootste kansen om de volksvertegenwoordigende rol van de raad te versterken?
- Hoe worden de raad en de raadsleden gefaciliteerd om hun volksvertegenwoordigende rol vorm te geven?

Tijdens het onderzoek is de vraagstelling verbreed naar de positie van de raad in de netwerksamenleving. Dat is gedaan naar aanleiding van de gesprekken met de fracties waarin zij een relatie legden met het raadsvoorstel 'Oisterwijk aan Z!' (december 2013) en het traject 'Samen bouwen aan vertrouwen'. Beide thema's hebben, vanuit een andere invalshoek, te maken met de wens om de raad te positioneren in de netwerksamenleving en in beide thema's wordt een relatie gelegd met de drie rollen van de raad.

3. Methoden van onderzoek

In het onderzoek is gebruik gemaakt van verschillende methoden:

- Een documentenanalyse over de rol van de gemeenteraad als volksvertegenwoordiger. Het gaat hierbij om de algemene literatuur over dit onderwerp, maar vooral om de documenten, die specifiek betrekking hebben op de Oisterwijkse situatie.
- Interviews: om de resultaten uit de documentenanalyse te toetsen en te verdiepen, zijn interviews gehouden met vertegenwoordigers van alle fracties uit de gemeenteraad, de griffie en de ambtelijke organisatie. Ook heeft overleg plaatsgevonden met de raads werkgroep raadscommunicatie, zowel over dit onderzoek als in het kader van het project 'Oisterwijk aan Z!'.
- Een meting onder burgers over hun mening over de volksvertegenwoordigende rol van de raad. Hiervoor is gebruik gemaakt van het Oisterwijkse digipanel.
- Een interactieve bijeenkomst met de raad waarin de resultaten van de analyse zijn gepresenteerd en gezamenlijk is gezocht naar mogelijke verbeterpunten.

Op basis van deze informatie is een conceptrapport opgesteld, dat ter verificatie is voorgelegd aan de burgemeester, de directie en de griffier. Daarna is de eindrapportage opgesteld.

4. De positie van de gemeenteraad in de netwerksamenleving: naar een strategische heroriëntatie

De rol van de gemeenteraad als volksvertegenwoordiger hangt nauw samen met de wijze waarop de raad en raadsleden hun rol zien in de netwerksamenleving. Veel gebruikte termen als overheidsparticipatie (in plaats van burgerparticipatie), doe-democratie (stimuleren van maatschappelijk initiatief en sociaal ondernemerschap) en participatiesamenleving geven daar uitdrukking aan. Maar ook de feitelijk ontstane netwerksamenleving vraagt om een vernieuwing van de relatie tussen samenleving en overheid. In deze vernieuwing wordt van de overheid gevraagd meer ruimte te geven aan de kracht van burgers, organisaties en bedrijven en de durf om zaken ook los te laten.

In de publicatie 'meervoudige overheidssturing en netwerksamenleving in open, dynamische en lerende netwerken' (Irina Salverda e.a., december 2012) wordt het volgende beeld geschetst:

'Onze samenleving wordt steeds meer een netwerksamenleving. Dit roept vanzelfsprekend de vraag op naar de rol van de overheid. Wat betekent het als mensen steeds meer een actieve positie innemen en zelf hun doelen en bijbehorende acties vaststellen, als er horizontale netwerken ontstaan, zonder eenduidig aanspreekpunt of formele representativiteit? Op welke manier kan de overheid in deze context nog sturen? Wat gebeurt er als de overheid meer gaat vertrouwen op de eigen kracht van de burger (WRR, 2012)? Of omgekeerd; wat gebeurt er als de institutionele logica [van de overheid] ongevoelig is, als ze geen flexibiliteit kan opbrengen en niet in staat is mee te bewegen met burgers? Als ze geen antwoord weet te vinden op de dynamiek van de nieuwe horizontaal georganiseerde samenleving, die steeds vaker botst met de klassieke hiërarchie van de oude instituties (Van der Lans, 2012)?

De logica van de 'leefwereld' van burgers (kleinschalig, persoonlijk, horizontaal, informeel en oplossingsgericht) komt steeds vaker hardhandig in aanvaring met die van de 'systeemwereld' (hiërarchisch, formeel, probleemgericht, risicomijdend en controleerbaar) van overheden en (grote) organisaties. 'De samenleving mag dan ingrijpend veranderen maar de institutionele orde lijkt zich daar vooralsnog weinig van aan te trekken' (Van der Lans, 2012). Het uitgangspunt van het erkennen van eigen kracht van de samenleving vraagt om een fundamenteel andere cultuur, mindset en andere werkwijzen op institutioneel niveau. Er is behoefte aan een overheid die weer tussen de mensen komt, die aansluiting zoekt bij de nieuwe dynamiek van de netwerksamenleving, een overheid die bindend vermogen ontwikkelt.

Natuurlijk is de praktijk weerbarstig, maar het kán wel. 'Wie er op let, ziet steeds meer dienstverleningsvormen opduiken die elementen uit de leefwereld als grond- en zuurstof nemen voor hun eigen organisatie' (Van der Lans, 2012)'.

Ook in Oisterwijk zijn deze ontwikkelingen volop gaande. Dit blijkt ook uit het raadsvoorstel 'Oisterwijk aan Z!'. Hiermee wordt beoogd een nieuwe verhouding tussen burgers en gemeente te realiseren en invulling te geven aan de netwerksamenleving.

In het raadsvoorstel over Oisterwijk aan Z! wordt over deze zoektocht gesteld:

'Als de raad de netwerksamenleving mee wil vorm geven, zal de raad net als het college en de organisatie met de samenleving in gesprek moeten gaan over de specifieke rol van de raad zodat de netwerksamenleving erdoor versterkt wordt. De raad zal antwoord moeten geven op vragen zoals:

- *Constaateert de raad dat de samenleving dusdanig verandert dat de raad daar in wil mee gaan?*
- *Welke rol heeft de raad in relatie tot die netwerksamenleving?*
- *Wat is de betekenis en inhoud van het bestaan van sociale netwerken voor de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de raad?*
- *Op welke wijze passen burgerinitiatieven in de positie en het functioneren van de raad?*
- *Hoe denkt de raad deze "zoektocht" vorm te geven?*

De vragen zijn gemakkelijker gesteld dan beantwoord en zijn ook niet allemaal in een keer te beantwoorden. De antwoorden zullen al werkend en door het opdoen van ervaringen (goede en slechte) gevonden moeten worden.

Wel belangrijk is dat de raad uitdrukkelijk de intentie uitspreekt deze verkenningstocht in gang te willen zetten en experimenten in deze te willen aangaan. Dat betekent ook dat niet alles vooraf in dichtgetimmerde beleidskaders wordt vastgelegd, maar dat er ruimte wordt geboden en losgelaten zal moeten worden.

De vraag is of de raad de uitgangspunten voor een fundamentele koerswijziging onderschrijft. Deze hebben namelijk tot gevolg dat de logica van het instituut gemeente niet meer leidend is, maar de logica van de burgers. De gemeente stelt zich open voor de energie en initiatieven uit de samenleving.

Om tot een dergelijke koerswijziging te komen kan worden gedacht aan de aanbevelingen, zoals door Van der Lans (2012) zijn voorgesteld:

'Faciliteer cirkels van vertrouwen

- *Verduurzaam verbanden van burgers waarin zij onderling verantwoordelijkheden verdelen. Stimuleer – op een moderne wijze – de coöperatiegedachte.*

Maak burgers weer eigenaar van hun eigen levens

- *Stel ze, op belangrijke levensterreinen als wonen, zorg, opvoeden, voeding en verzekeren, in staat zich te verenigen om zich hun eigen levens en zorgen toe te eigenen.*

Koester de gangmakers, de verbindingsmakelaars, de organisatoren, de actieve burgers en aansprekende professionals

- *Binding is geen kwestie van beleid, maar van mensenwerk: geef 'best persons' vertrouwen (in plaats van controle houden).*

Publieke dienstverlening kan niet zonder verankering in lokale contexten en netwerken

- *Die verbinding zorgt ervoor dat dienstverleners niet alleen verantwoordelijk zijn voor hun eigen diensten, maar ook voor de oplossing van problemen in die lokale contexten en netwerken.*

De verbinding tussen systeemwereld en leefwereld vraagt om professionals die ruimte hebben om hun eigen handelen te bepalen

- *Dat betekent dat macht en mogelijkheden van de top (de lijn) naar de teams (de werkvloer) moeten verschuiven.*

Lokale overheden zijn niet langer complexe beleidsfabrieken, maar faciliterende bedrijven

- *Dat vraagt om een andere ambtelijke mentaliteit, andere politieke omgangsvormen en heldere keuzen over wat wel en wat niet des overheids is.*

Meer overlaten aan de samenleving betekent in de eerste plaats loskomen van de controle- en beheersingscultuur in ambtelijke organisaties

- *Dat iets mislukt, zou niet onmiddellijk tot de stand van politieke doodzonden verheven moeten worden'.*

Uit voorafgaande aanbevelingen kan worden afgeleid dat naast de raad de Oisterwijkse samenleving zelf een grote rol moet spelen in de beoogde zoektocht. Inspiratie daarvoor komt ook nu al volop uit de samenleving zelf. Niet alleen in de vorm van concrete initiatieven (bijvoorbeeld de zorgcoöperatie), maar ook in de ideeontwikkeling.

In dit verband wijzen wij ook op de inbreng van Hans Jagers in de bijeenkomst van de Commissie Inwonerszaken op 29 november 2013. Hij stelt onder andere:

..... ' In die zin hoeft de netwerkgemeente niet meer te worden uitgevonden of gecreëerd, hij bestaat al en we leven er al in. We moeten hem alleen durven erkennen, bemoedigen, faciliteren en versterken. En bij dit punt doe ik een sterk beroep op het politieke en het bestuurlijke/gemeentelijke niveau. Vind niet opnieuw uit wat er al is, buig u niet over definities van netwerkgemeente, ga niet in een zoektocht interne processen opstarten, maar verbind u met de burgers van Oisterwijk die de weg naar deze netwerkgemeente al aan het afleggen zijn en bezig zijn deze verder vorm te geven. Het gaat dus niet om de vraag, op welke wijze burgerinitiatieven passen in de positie en het functioneren van de raad, maar om de vraag hoe de raad vanuit de kracht van de burgerinitiatieven zich kan nestelen in het web van de samenleving en van daaruit haar veranderingsagenda inhoud en vorm kan geven'.

In zijn bijdrage pleit hij verder voor een aanpak, waarin raad, college, ambtelijke organisatie en maatschappij komen tot een nieuwe onderlinge balans en de gemeentelijke geledingen blijf geven van een open houding richting samenleving. Treffend daarvoor zijn de volgende passages:

.... ' Het politieke, bestuurlijke/gemeentelijke en maatschappelijke niveau in de gemeente Oisterwijk dienen, zonder de te onderscheiden verantwoordelijkheden uit het oog te verliezen, een samenhang te vertonen in haar veranderingstraject. Samenhang die verkregen wordt door afstemming, naar elkaar luisteren, elkaar serieus nemen en bereid zijn bakens te verzetten. Het is de bereidheid om los te laten en een nieuwe balans te vinden tussen de drie niveaus'.

... 'Burgerinitiatieven ontmoeten nu op het bestuurlijke/gemeentelijke niveau te weinig openheid doordat zij te veel blijft steken in het vertrouwde en bekende enerzijds en de burgerinitiatieven te weinig worden gezien als bronnen van maatschappelijke veranderingen en nauwelijks worden gefaciliteerd anderzijds. Laat het politieke en bestuurlijke/-gemeentelijke niveau de agenda van haar veranderingsproces samen opstellen met het maatschappelijke niveau. Alleen dan kan er sprake zijn van daadwerkelijke versterking van de samenleving, het ontstaan van draagvlak en onderling vertrouwen. Een netwerkgemeente betekent gelijkwaardigheid tussen de deelnemers, onderlinge samenwerking en delen van kennis.'

Concluderend zien wij dat de rol van de raad in de netwerksamenleving verandert van die van bepaler in die van medespeler. In die nieuwe situatie geeft de raad de ruimte aan de samenleving, maar trekt daaruit ook de consequenties voor de positie en het functioneren van de raad en vooral voor de wijze waarop de raad invulling geeft aan haar volksvertegenwoordigende rol.

5. De volksvertegenwoordigende rol van de gemeenteraad volgens de fracties van de vorige raad

Hoewel de fracties aangeven dat de volksvertegenwoordigende rol vooral een verantwoordelijkheid van de fracties en de individuele raadsleden is, liggen er ook duidelijke uitspraken op het niveau van de raad. Zo heeft de vorige raad zichzelf de opdracht gegeven om de rol van de raad in de netwerksamenleving handen en voeten te geven via het raadsvoorstel 'Oisterwijk aan Z!'.

Volksvertegenwoordigende rol van de gemeenteraad

De fracties hechten eraan om een duidelijk onderscheid te maken tussen de volksvertegenwoordigende rol enerzijds en cliëntelisme en populisme anderzijds.

'Degene die het hardst roept, is tegenwoordig leidend. Sommige partijen bieden een platform aan individuele belangen en hebben een neiging naar cliëntelisme en populisme. Zij zijn meer op het individu en minder bestuurlijk gericht'.

Tegelijkertijd erkennen de fracties dat een goede invulling van de volksvertegenwoordigende rol juist een brede belangenafweging mogelijk maakt.

Het algemene oordeel van de vorige raadsfracties is dat de raad te passief is, te reactief en te intern gericht.

'De raad is teveel intern gericht en ook die processen lopen niet goed'.

De raad vergadert teveel en te lang en zit teveel in de controlerende rol. Als zij comfort zoekt, dan vervalt de raad in procedures of details. De raad zit teveel op de stoel van het college en wil teveel bepalen.

De vergaderstructuur functioneert niet zoals bedoeld:

- De raadsinformatiebijeenkomsten zijn teveel eenrichtingsverkeer.
- De commissievergaderingen zijn bedoeld voor meningsvorming, maar dat komt te weinig van de grond omdat fracties weinig geneigd zijn terug te komen op eenmaal ingenomen standpunten.
- Raadsvergaderingen beperken zich niet alleen tot de besluitvorming. Omwille van de publiciteit wordt tijdens raadsvergaderingen de discussie die heeft plaatsgevonden in de commissies regelmatig herhaald.

Het inspreken door burgers, organisaties en bedrijven tijdens raads- en commissievergaderingen is in de afgelopen periode volgens de raadsleden weinig zinvol geweest. In de raad heeft het geen meerwaarde omdat de fracties hun standpunt dan al bepaald hebben en het zelden voorkomt dat fracties hun standpunt tijdens de raadsvergadering bijstellen. Ook in de commissievergaderingen vindt zelden interactie plaats tussen insprekers en commissieleden. Zoals de inspraak nu is vormgegeven, versterkt die het gevoel van burgers, organisaties en bedrijven dat zij niet gehoord worden. Ook omdat er achteraf geen terugkoppeling plaatsvindt naar de insprekers.

Als zodanig is het format van de raadsvoorstellen en de startnotities goed. Er staat bijvoorbeeld ook een onderdeel in dat gaat over de betrokkenheid van burgers, organisaties en bedrijven bij de

beleidsvoorbereiding. Er wordt echter niet altijd gevolg gegeven aan de afgesproken acties om burgers, organisaties en bedrijven te betrekken of dit vindt selectief plaats. De raad stuurt hier onvoldoende op en controleert dit ook te weinig achteraf.

Voorbeelden waarin de betrokkenheid van burgers, organisaties en bedrijven goed is georganiseerd zijn het sportbeleid, Wmo en jeugdbeleid en de taskforce wonen. In die gevallen is de besluitvorming in de raad ook goed verlopen.

Voorbeelden waarin het niet goed is gegaan zijn de afsluiting van de spoorwegovergang bij het KVL terrein en de nieuwbouw op het Mozaïekterrein. Hierbij speelt volgens de raadsleden ook de onervarenheid van de gemeente met grote projecten een rol.

De gemeenteraad heeft verschillende werkvormen en communicatie-uitingen zoals werkbezoeken, gasten van de raad, de raadswerkgroep raadscommunicatie, het raadsinformatiesysteem op de website en de planning 'Van Uw Raad' in de Nieuwsklok. Het oordeel van de fracties is dat deze werkvormen te weinig uitnodigend worden ingezet en teveel zendergericht zijn. Zo worden burgers vooraf onvoldoende geïnformeerd over de agenda van de raads- en commissievergaderingen.

Achteraf worden burgers en organisaties in het algemeen en insprekers in het bijzonder niet geïnformeerd over de besluitvorming.

'Als je als raad besluit het zwembad te sluiten, dan moet je goed communiceren waarom je dat doet en op welke manier je naar alternatieven zoekt. Anders organiseer je wel heel gemakkelijk je eigen oppositie'.

Volksvertegenwoordigende rol van fracties

De fracties zetten allerlei acties in om burgers en organisaties te betrekken:

- Gericht raadplegen van burgers en organisaties over raadsvoorstellen;
- Het organiseren van open fractievergaderingen;
- Inspreken tijdens fractievergaderingen;
- Het betrekken van burgers en organisaties bij het opstellen van verkiezingsprogramma's;
- Politieke cafés, hoorzittingen, keukentafelgesprekken met burgers en organisaties;
- Brieven aan het college namens burgers, aanspreken wethouders/ambtenaren;
- Uitdragen van wapenfeiten via website, pers, reclame, lobby, twitter, enz.

Daarnaast letten de fracties bij de samenstelling van de kieslijsten, behalve op geschiktheid, ook op de verdeling naar leeftijd, geslacht, woonkern en inhoudelijke deskundigheid.

Er is sprake van een grote diversiteit tussen de fracties in welke acties zij inzetten, hoe en met welke intensiteit.

Volksvertegenwoordigende rol van raadsleden

Om hun volksvertegenwoordigende rol goed in te kunnen vullen, vinden de fracties het belangrijk dat raadsleden midden in de samenleving staan, vindbaar en benaderbaar zijn voor burgers, een luisterend oor hebben, veel naar burgers/organisaties toe gaan en bijeenkomsten, werkbezoeken, openingen bezoeken, enz.

Kanttekeningen van de fracties bij het betrekken van burgers en organisaties

Over de mogelijkheden om burgers en organisaties te betrekken, zeggen de fracties het volgende:

- Burgers en organisaties worden nu te beperkt betrokken, maar zij zijn ook niet altijd geïnteresseerd om betrokken te worden. Burgers en organisaties worden vaak pas actief als hun belangen geschaad worden en komen dan vooral op voor hun eigen belang. Bij abstractere thema's, zoals de Wmo en het jeugdbeleid, kunnen beter belangenorganisaties betrokken worden; daarbij geldt dan wel weer als kanttekening dat onduidelijk is wie hun achterban vormt.
- Tegelijkertijd vinden de fracties dat zij te weinig ruimte bieden aan initiatieven van burgers. *'Burgers zijn ons nu al 10 stappen voor'.*

Naar de toekomst toe wijzen de fracties op interessante nieuwe ontwikkelingen zoals het raadsvoorstel "Oisterwijk aan Z!" dat unaniem is aangenomen door de raad en het Innovatiefonds dat onlangs is ingesteld.

Concluderend kan worden gesteld dat de fracties van oordeel zijn dat zij burgers en organisaties onvoldoende en vaak te laat betrekken. Voorts geven zij aan dat dit ook geldt voor het college en de ambtelijke organisatie, die in de uitvoering een belangrijke taak hebben. De raad is nog teveel bezig met vergaderstukken en te weinig met de burger. Zij moet minder tijd aan interne zaken besteden en er meer op uit gaan. *'De buitenwereld past niet meer bij onze protocollen/processen. Hoe krijgen we beide weer bij elkaar?'*

6. Het digipanel over de volksvertegenwoordigende rol van de gemeenteraad, fracties en raadsleden

Door een raadpleging van het digipanel van de gemeente Oisterwijk is inzicht gekregen in de kijk van panelleden op de wijze waarop de gemeenteraad invulling geeft aan haar volksvertegenwoordigende rol. Gevraagd is naar de betrokkenheid van panelleden bij de gemeenteraad, het contact dat zij hebben met de gemeenteraad, hun oordeel over het functioneren van de gemeenteraad, hun oordeel over de samenleving en hun wensen voor de nieuwe raad. De resultaten van de raadpleging, die door het PON is uitgevoerd, is in de bijlage van dit onderzoek opgenomen. In deze paragraaf staan de belangrijkste conclusies van deze raadpleging.

De betrokkenheid van de panelleden bij de gemeenteraad:

- Het merendeel van de panelleden kent enkele politieke partijen (54% kent enkele politieke partijen, 27% kent geen enkele partij en 14% kent alle politieke partijen);
- Panelleden vinden het belangrijk te weten wie de raadsleden zijn (43% vindt dat belangrijk, 42% vindt het niet onbelangrijk, maar ook niet belangrijk);
- Berichten over de gemeenteraad lezen panelleden gemiddeld enkele keren per maand vooral via De Nieuwsklok en het Brabants Dagblad.

Het contact van panelleden met gemeenteraad:

- Bijna 75% van de panelleden heeft geen contact met raadsleden. Wanneer zij wel contact hebben gelegd, zijn zij hier over het algemeen tevreden over;
- Het merendeel van de panelleden maakt geen gebruik van de mogelijkheid om in te spreken bij vergaderingen (slechts 4% heeft hier wel eens gebruik van gemaakt. Zij hebben hier geen behoefte aan en hebben niet het idee dat het nut heeft).

Het oordeel van de panelleden over het functioneren van de gemeenteraad:

- Panelleden hebben in grote mate geen duidelijke mening over het functioneren van de gemeenteraad;
- Bijna de helft van de panelleden is het oneens met de stelling dat raadsleden goed inspelen op initiatieven van burgers;
- Iets meer dan 33% van de panelleden vindt dat raadsleden te weinig aandacht hebben voor thema's, vooral leefbaarheid thema's. Meer dan 50% van de panelleden heeft hier geen mening over.

Vertrouwen van de panelleden in de Oisterwijkse burgers en de gemeenteraad:

- Panelleden hebben veel vertrouwen in elkaar en minder in de gemeenteraad. 64% van de panelleden heeft vertrouwen in andere mensen en 80% heeft regelmatig contact met mensen uit de buurt. 56% van de panelleden heeft geen duidelijke mening wanneer gevraagd wordt of zij vertrouwen hebben in de gemeenteraad;
- Van de panelleden is 76% bereid om mee te denken als zij daarvoor door de gemeenteraad gevraagd wordt.

Wensen van de panelleden voor de nieuwe raadsleden:

- Vrijwel alle panelleden zeggen te gaan stemmen tijdens de gemeenteraadsverkiezingen (94% van de panelleden, maar 64% weet nog niet op welke partij);
- Panelleden zien raadsleden graag actief contact zoeken met panelleden;
- Panelleden adviseren de raadsleden om zichtbaar, bereikbaar en betrouwbaar te zijn naar inwoners van de gemeente;
- Twee zaken zijn volgens de panelleden echter het meest belangrijk: 1) raadsleden dienen beter te luisteren naar wat burgers opmerken en adviseren en 2) raadsleden dienen zelf actief contact te zoeken met de Oisterwijkse burgers;
- Wanneer panelleden gevraagd wordt wat nieuwe raadsleden van de huidige gemeenteraad kunnen leren, dan geven zij in de meeste gevallen aan dat ze te weinig zicht hebben op de raad om daar iets zinnigs over te zeggen.

Concluderend vinden de panelleden dat er weinig contact is met gemeenteraad en raadsleden (72% heeft geen contact), dat de gemeenteraad matig inspeelt op initiatieven van burgers, organisaties en bedrijven, dat de zichtbaarheid van de raad en raadsleden laag is. Daar staat tegenover dat de panelleden een grote bereidheid laten zien om mee te denken met de raad en dat zij veel contacten hebben in hun eigen buurt.

7. Naar een nieuwe invulling van de volksvertegenwoordigende rol van de gemeenteraad

Op basis van de gesprekken met de raadsfracties, de signalen uit het burgerpanel en de literatuur komen wij tot de volgende suggesties en oplossingsrichtingen om inhoud te geven aan de volksvertegenwoordigende rol van de raad. Tevens willen we daarbij gebruik maken van de resultaten uit de werkbijeenkomst met raads- en commissieleden op 16 juni 2014.

Het gaat hierbij om:

- een principiële herbezinning op de rol van de raad;
- de vergaderwijze;
- de raadsvoorstellen;
- de werkvormen en externe oriëntatie van de raad, raadsfracties en raadsleden;
- de balans in tijdsbesteding.

Herbezinning op de rol van de gemeenteraad

Een herbezinning op de rol van de raad is nodig, zo blijkt uit de literatuur.

Maar vooral ook blijkt dit uit de resultaten van het onderzoek onder het Oisterwijkse burgerpanel en uit de gesprekken met de raadsfracties. Ook het raadsbesluit over 'Oisterwijk aan Z!', de instelling van een raads werkgroep over dit thema en de instelling van het Innovatiefonds maken duidelijk dat veranderingen in het opereren van de raad wenselijk zijn. Op de werkbijeenkomst (16 juni 2014) met raadsleden en commissieleden is de wenselijkheid van herbezinning en aanpassing van werkwijzen ook duidelijk naar voren gekomen.

Het moment is dus daar voor de raad om een principiële keuze te maken voor een andere invulling van haar rol: actief, proactief en extern gericht.

Kernelementen van deze andere rol zijn:

- Durven loslaten en meer overlaten aan burgers, organisaties en bedrijven, op basis van vertrouwen;
- Openstaan en actief speuren naar initiatieven in de Oisterwijkse netwerksamenleving;
- Flexibel zijn, snel kunnen schakelen en verbinden.

En dit alles binnen een visie op hoofdlijnen, die mede op basis van inbreng van burgers, organisaties en bedrijven tot stand is gekomen. Deze visie is nodig om met een veelheid aan initiatieven de gezamenlijk vastgestelde doelstellingen te kunnen realiseren en daarmee de verantwoordelijkheden van de gemeente invulling te kunnen geven.

Het durven loslaten en overlaten betekent ook dat de raad minder op de stoel van het college gaat zitten en zich concentreert op de belangrijkste vraagstukken. Dit heeft als voordeel dat er sprake is van minder bestuurlijke drukte en dat de raad haar aandacht kan verschuiven van het college naar de Oisterwijkse samenleving.

Deze nieuwe rol heeft gevolgen voor de wijze waarop de raad de interactie met burgers, organisaties en bedrijven zelf vorm geeft en voor de wijze waarop zij sturing geeft aan het college en indirect aan de ambtelijke organisatie.

De raad geeft zelf meer ruimte aan burgers, organisaties en bedrijven, door zelf in gesprek te gaan met hen en door actief op zoek te gaan naar burgerinitiatieven en daarbij aan te sluiten. Daarnaast ziet de raad er op toe dat het college en daarmee de ambtelijke organisatie bij de beleidsvoorbereiding en -uitvoering aansluit bij de initiatieven van burgers, organisaties en bedrijven. In de kaderstellende rol scheidt de raad de voorwaarden waaronder alle betrokkenen hun inbreng kunnen leveren, voordat besluitvorming plaatsvindt. In de controlerende rol ziet de raad erop toe dat dit inderdaad ook het geval is geweest. Zo ontstaat ook een duidelijk onderscheid in verantwoordelijkheden tussen raad en college (en ambtelijke organisatie).

De raad maakt daarmee een omslag van een bepalende naar een faciliterende rol: de raad brengt belangen in kaart, bepaalt mede op basis daarvan de kaders, stimuleert de onderlinge dialoog tussen betrokkenen, speelt een verbindende rol en zoekt naar compromissen. De raad is in die zin de finale scheidsrechter op het moment dat alle belangen in beeld zijn.

Gelet op het voorafgaande stelt de RKC als acties voor:

- 1. Maak als raad afspraken, zowel wat betreft houding als handelwijze om inhoud te geven aan de hiervoor geschetste verschuivingen. Het gaat hierbij om afspraken over loslaten en ruimte geven aan burgers, bedrijven en instellingen alsook het ruimte geven aan het college.*
- 2. Geef daaraan werkende weg vorm, door voor de eerste helft van deze raadsperiode aan te geven welke acties concreet in gang worden gezet.*
- 3. Evalueer periodiek, bespreek met elkaar de ervaringen en pas de handelwijze en houding daarop eventueel aan.*

De vergaderwijze vraagt om aanpassingen

In de vergaderwijze van de raad zijn aanpassingen wenselijk om meer ruimte te geven aan burgers, organisaties en bedrijven:

- In de fase van de beeldvorming moet iedereen zijn inbreng kunnen leveren. Informatie-avonden moeten zodanig worden opgezet dat iedereen aan het woord kan komen en dat raadsleden, burgers, organisaties en bedrijven daadwerkelijk met elkaar in dialoog kunnen gaan. Deze bijeenkomsten moeten raadsleden de mogelijkheid bieden te luisteren, signalen op te vangen en in discussie te gaan. Belangrijk is dat in deze fase van beeldvorming de verschillende invalshoeken en de verschillende belangen goed in beeld komen. Deze fase dient veel steviger vorm te worden gegeven, zo klonk door in de werkbijeenkomst van 16 juni jl. Ook wordt daarbij gedacht aan meer informeel opgezette bijeenkomsten over bepaalde thema's en met bepaalde doelgroepen.
- In de fase van de oordeelsvorming is het zaak echt met elkaar in debat te gaan en op basis van argumenten te debatteren in plaats van op basis van gefixeerde standpunten die niet meer kunnen veranderen tijdens het debat. Het werken met scenario's en alternatieve oplossingsrichtingen kan helpen om te komen tot een goede wisseling van argumenten op basis van inhoud. In de werkbijeenkomst van 16 juni jl. is dit vaak als wens naar voren gebracht.
- Als alle belangen goed in kaart zijn gebracht en de inhoudelijke argumenten expliciet zijn gewisseld, kan in raadsvergaderingen politieke besluitvorming plaatsvinden. De uiteindelijke belangenafweging is immers een verantwoordelijkheid van de raad. Bij de belangenafweging

moeten de gevolgen voor burgers het uitgangspunt zijn en de vraag hoe we eventuele nadelige gevolgen kunnen aanpakken.

Op deze wijze krijgen de verschillende fases duidelijk een eigen betekenis.

Ook wordt voorkomen dat er in de raad en in de commissies een herhaling van zetten plaatsvindt en de focus op inhoudelijke hoofdlijnen uit het oog wordt verloren, zo werd gesteld in de werkbijeenkomst van 16 juni jl.

Deze veranderingen vergen onderling vertrouwen en discipline van de raadsfracties en een goede sturing door de voorzitter. Zeker als in de fase van de meningsvorming een echte dialoog met insprekers en onderling debat tussen fracties mogelijk is, moeten raadsleden van hun fractie de ruimte krijgen om hierin te bewegen. Tijdens raadsvergaderingen moeten de raadsfracties de discipline opbrengen om eerdere discussies niet over te doen. Tegelijkertijd moet er ook de ruimte zijn voor fracties om op basis van argumenten hun standpunt bij te stellen.

Gelet op het voorafgaande stelt de RKC als acties voor:

- 4. Handhaaf de structuur van vergaderen in termen van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming.*
- 5. Geef wel een nieuwe invulling aan de wijze, waarop deze fases inhoud krijgen. Maak daarbij gebruik van de aandachtspunten, die hiervoor zijn aangegeven. Zet bij de vergaderplanning bijvoorbeeld in op de verdunning van de agenda door uitvoeringszaken bewust aan het college over te laten.*
- 6. Stel onderwerpen die wettelijk door de raad moeten worden vastgesteld maar waar geen echte beleidsruimte aanwezig is, vast als hamerstuk.*
- 7. Kijk actief terug, zowel in het presidium alsook in de fracties, of de fases van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming ook conform de beoogde intenties zijn verlopen.*

Gedragen raadsvoorstellen

Om tot goede en gedragen raadsvoorstellen te komen, is het belangrijk dat de raad via startnotities stuurt op het proces en bepaalt wie op welke wijze bij de beleidsvoorbereiding betrokken moet worden. Vervolgens moet de raad hier ook consequent op sturen.

Het college moet vervolgens burgers, organisaties en bedrijven vroegtijdig en proactief betrekken bij de beleidsvoorbereiding en aansluiten bij hun initiatieven. Zij moet alle belanghebbenden goed in kaart brengen, informeren en betrekken, bijvoorbeeld bij een voorgenomen wijziging van een bestemmingsplan, maar ook bij de voorbereiding van een beleidsplan. Wie de belanghebbenden zijn, is afhankelijk van het onderwerp. In het ene geval zijn het burgers, in het andere geval organisaties en/of bedrijven.

In raadsvoorstellen moet duidelijk worden hoe burgers, organisaties en bedrijven denken over oplossingsrichtingen en hoe deze aansluiten op hun initiatieven. De overwegingen en argumenten van burgers, organisaties en bedrijven moeten een duidelijke plaats krijgen in de raadsvoorstellen. In de raadsvoorstellen moet het college aangeven:

- Hoe burgers, organisaties, bedrijven betrokken zijn bij de beleidsvoorbereiding, zowel aan de voorkant als gedurende de rest van het proces;

- Welke verschillende opvattingen er leven, zodat zowel voor de raad als voor de burgers, organisaties en bedrijven duidelijk is dat de verschillende belangen in beeld zijn gebracht en worden meegewogen in de besluitvorming;
- Waarom zij bepaalde keuzen heeft gemaakt, wat de gevolgen daarvan zijn en hoe zij daarmee omgaat;
- Welke opties het college voorlegt aan de raad;
- Hoe de terugkoppeling van de besluitvorming naar burgers, organisaties en bedrijven plaats zal vinden.

Ook moet het college goed de verbindingen aangeven tussen de verschillende thema's, zodat de raad in de besluitvorming rekening kan houden met de samenhang en de gevolgen daarvan.

Gelet op het voorafgaande stelt de RKC als acties voor:

8. *Vraag als raad aan het college bij belangrijke beleidsonderwerpen te werken met startnotities, waarin expliciet is aangegeven wie, wanneer en op welke wijze worden betrokken in het proces van beleidsvorming (voorafgaand aan de beleidsvorming, tijdens de beleidsvorming en na de besluitvorming).*
9. *Vraag het college in de uiteindelijke raadsvoorstellen zichtbaar te maken welke inbreng de deelnemers in het proces hebben geleverd, hoe de belangenafweging heeft plaatsgevonden en hoe de oplossingsrichtingen al dan niet inspelen op de inbreng van de deelnemers.*

De gemeenteraad gaat erop af en erop uit

De raad kan op verschillende manieren vorm geven aan haar nieuwe rolopvatting:

- Zo kan de raad meer naar burgers, organisaties en bedrijven toegaan, op werkbezoek, om informatie op te halen, maar ook om aan hen te vragen wat zij zelf kunnen en willen doen. De raad kan op die manier open de dialoog aangaan, zonder agenda. In de werkbijeenkomst op 16 juni jl. werd hier uitdrukkelijk aandacht voor gevraagd;
- De raad kan vaker op locatie vergaderen: de raad komt naar u toe;
- De raad kan het burgerpanel inzetten voor een snelle sondering van opvattingen over een bepaald thema;
- Voor hele concrete vraagstukken kan de raad werken met referenda;
- De raad kan meer ruimte geven aan initiatieven van burgers, organisaties en bedrijven en deze faciliteren, zoals zij nu doet met het Innovatiefonds;
- Ook in de communicatie van de raad met de burgers, organisaties en bedrijven zijn verbeteringen mogelijk:
  - o Zo kan de raad burgers, organisaties en bedrijven actief informeren over de agenda van de vergaderingen en hen informeren over de mogelijkheden om hun inbreng te leveren;
  - o De raad kan actief terugkoppelen naar de Oisterwijkse samenleving wat zij besloten heeft. Dit is in het bijzonder belangrijk voor burgers, organisaties en bedrijven die betrokken zijn geweest bij beleidsprocessen. De raad moet goed, in gewone begrijpelijke mensentaal, uitleggen waarom zij een besluit genomen heeft: de dilemma's benoemen, uitleggen waarom een keuze gemaakt is en hoe wordt omgegaan met de gevolgen van die keuze;

- In de communicatie moet de raad gebruik maken van verschillende communicatiemiddelen, zoals de Nieuwsklok, de lokale tv, de website en sociale media, zodat iedereen bereikt kan worden;
- De communicatie moet de ontvanger als uitgangspunt nemen en niet de zender.

Gelet op het voorafgaande stelt de RKC als acties voor:

10. *Maak als raad afspraken hoe er meer op uit te trekken om signalen uit de Oisterwijkse samenleving goed op te pakken.*
11. *Kies uit de aangegeven suggesties, zoals hiervoor aangegeven, welke concreet worden opgepakt en omgezet in het handelen voor de komende twee jaar.*

De balans in de tijdsbesteding van fracties en fractieleden moet anders

Veel fractieleden geven aan dat intern gemeentelijke zaken wel erg veel tijd vragen en dat dit ten koste gaat van activiteiten die zijn gericht op de Oisterwijkse samenleving. Dit doet afbreuk aan de zichtbaarheid en de herkenbaarheid in de Oisterwijkse samenleving.

De rol van volksvertegenwoordiger impliceert immers ook dat de raadsleden zich ook kunnen onderscheiden.

Raadsleden willen meer tijd om hun maatschappelijke rol te kunnen vormgeven. Zij worden raadslid omdat zij betrokken en geëngageerd zijn maar moeten dan ook voldoende tijd over houden om daar vorm aan te geven. Dat wil zeggen dat zij tijd en ruimte willen hebben om op straat te zijn, te participeren in maatschappelijke verbanden, themacafés te organiseren, insprekers naar de fractie te halen, gesprekken aan te gaan met burgers en sleutelfiguren uit de Oisterwijkse samenleving. Om tot die betere balans te komen kan het de raadsleden ook zeer helpen om uitvoeringszaken ook daadwerkelijk aan het college en de ambtelijke organisatie over te laten.

Gelet op het voorafgaande stelt de RKC als acties voor:

12. *Maak op het niveau van de raad en van de fracties afspraken om te komen tot een betere balans in de tijdsbesteding.*
13. *Benoem daarbij aan welke interne zaken minder tijd wordt besteed en welke externe zaken meer tijd krijgen.*

8. Tenslotte

Bij de uitvoering van dit onderzoek is op meerdere momenten de samenwerking gezocht met leden van de raad. In de eerste plaats is dit gedaan door het houden van gesprekken met vertegenwoordigers van alle fracties (van de vorige raad). De belangrijkste resultaten daarvan zijn weergegeven in paragraaf 5.

In de tweede plaats heeft meerdere malen afstemmingsoverleg plaatsgevonden met de raadswerkgroep 'Oisterwijk aan Z'. Beïnvloeding over en weer heeft daardoor plaatsgevonden. Uit de rapportages van Rekenkamercommissie en van de werkgroep is dat ook duidelijk op te maken. Kijkrichtingen en oplossingsrichtingen wijzen eenzelfde kant uit, ook al is hier en daar sprake van andere accenten. Dit komt onder meer voort uit de verschillende bronnen, die zijn gehanteerd, de gevolgde werkwijzen en de verschillen in positie van een Rekenkamercommissie en een raadswerkgroep.

Om richting raad beide lijnen bij elkaar te brengen is een gezamenlijke werkbijeenkomst voor de raad georganiseerd op 16 juni 2014. Naast een presentatie van de eerste bevindingen van de raadswerkgroep en de Rekenkamercommissie is gediscussieerd over de mogelijke oplossingsrichtingen om de beoogde veranderingen in gang te zetten. De zaken die door de raad als 'belangrijk' zijn gekwalificeerd en waarvoor groot draagvlak bestaat, zijn in het voorafgaande aangestipt.

De Rekenkamercommissie wil tenslotte dank uitspreken richting raadsleden, die zijn geïnterviewd, met wie afstemmingsoverleggen hebben plaatsgevonden en die hebben deelgenomen aan de werkbijeenkomst. De samenwerking op deze wijze was constructief en de opbrengst rijk en veelsoortig.

9. Bestuurlijke reactie

Op 3 september 2014 ontving de Rekenkamercommissie de volgende bestuurlijke reactie:

"Wij danken u voor dit rapport waarin de volksvertegenwoordigde rol van de raad en van raadsleden uitgelicht wordt ten opzichte van de veranderende omgeving en dito samenleving. Wij herkennen de uitkomsten van uw onderzoek.

Het doel van uw onderzoek is: *"om inzichtelijk te maken op welke wijze de gemeenteraad, de fracties en de raadsleden inhoud geven aan hun volksvertegenwoordigende rol en na te gaan waar eventuele verbeteringen mogelijk en wenselijk zijn"*.

Voor het onderzoek heeft u onder meer de fracties en de werkgroep Oisterwijk aan Z uit de raad betrokken.

Op 12 december 2013 heeft de raad besloten over het raadsvoorstel Oisterwijk aan Z betreffende de veranderde rol van de raad in de netwerksamenleving. De opdracht die de raad zich zelf mee gaf staat genoemd in hoofdstuk 4 van het rapport en wordt momenteel uitgevoerd door de werkgroep Oisterwijk aan Z uit de raad.

U geeft in hoofdstuk 4 een theoretische analyse en aanbevelingen mee van de heer Jos van der Lans en de inbreng van de heer Hans Jägers tijdens de commissievergadering van 29 november 2013. Beide analyses zijn een goede basis voor de noodzakelijke taak- en rolopvatting waar de raad, maar ook college en organisatie, voor staan.

Uit hoofdstuk 5 blijkt dat de vorige raadsfracties herkennen dat hun rol als volksvertegenwoordigers steeds belangrijker wordt in de netwerksamenleving. Uit de interviews wordt duidelijk waar de fracties de verbeteringen zien.

Uit hoofdstuk 6 wordt duidelijk hoe het digipanel aan kijkt naar de rol van de volksvertegenwoordigers en hun eigen betrokkenheid. Ook daaruit zijn verbeterpunten te halen.

Wij concluderen dat door deze brede opzet van geïnterviewden een goed beeld ontstaat waar de raad en de raadsleden zich op kunnen richten in de zoektocht naar de nieuwe volksvertegenwoordigende rol van de raad c.q. de raadsleden.

Onze reactie op uw aanbevelingen in hoofdstuk 7.

Allereerst merken wij op dat 13 aanbevelingen wel veel is. De aanbevelingen zijn geclusterd in onderdelen, maar zijn nogal ruim geformuleerd. Voor de uitvoerbaarheid ervan bevelen wij aan na de aanbevelingen nog een slag verder te gaan met concrete tips die de werkgroep Oisterwijk aan Z met name direct kan vertalen in zijn voorstellen.

Van bepalende naar faciliterende rol van de raad

De eerste 3 aanbevelingen lezen wij als algemene uitgangspunten. Deze onderschrijven we. De raad zal nieuwe afspraken moeten maken inzake zijn eigen functioneren en handelwijze. Daaruit volgend

kunnen nieuwe afspraken gemaakt worden met het college, en via het college met de organisatie, en de griffie.

De opdracht is loslaten en ruimte geven aan burgers en het college.

Aanbevelingen 2 en 3 zeggen: "doe het werkende weg, leer van de opgedane ervaringen en stel de afspraken en handelwijze bij.

Deze aanbevelingen behoeven van ons geen (tegen)reactie.

De vergaderwijze

De uitwerking van aanbevelingen 4 t/m 8 wordt door de werkgroep uit de raad met ondersteuning door de griffie ter hand genomen. De fracties hebben na de verkiezingen duidelijk gemaakt dat men de huidige structuur wil handhaven maar daar wel de veranderingen en verbeteringen in gaat zoeken. U beveelt aan om het BOB model veel duidelijker hierin in te passen.

Wij vragen u een onderbouwing in het rapport aan te brengen bij deze aanbeveling waarom een stelselwijziging niet meer rendement op levert in de nieuwe rol- en taakopvatting van de raad dan het inpassen van het BOB model in de huidige structuur.

Burgerparticipatie en gedragen raadsvoorstellen.

Met de aanbevelingen 8 en 9 behelst u meer dan bij het (vluchtig) lezen duidelijk wordt. Hier beveelt u aan dat raad en college afspraken maken over de burgerbetrokkenheid in de startnotities en raadsvoorstellen, hoe, met wie en op welke wijze betrokkenen in het proces hebben bijgedragen aan de beleidsvorming, zowel vooraf, tijdens als na de besluitvorming, en de terugkoppeling richting burgers. Ook beveelt u aan de belangenafweging tussen de oplossingsrichtingen in de raadsvoorstellen zichtbaar te maken.

Wij vragen u deze aanbevelingen wat meer concreter te maken. Ook juist in verhouding met bestaande afspraken om de raadsvoorstellen niet te dik te maken, maar juist helder en overzichtelijk toe te werken richting voorstel. Die informatie kan wellicht in een bijlage worden gevat. Deze aanbevelingen raken ook de rollen van organisatie, college en raad en de afstemming daartussen. Wij constateren dat de startnotities van het laatste jaar al werken zoals u bedoeld. Aandacht voor de nazorg voor betrokkenen is daarbij een aandachtspunt.

De raad op pad

Uw aanbevelingen 10 en 11 passen binnen het BOB model. Met behulp van de bestuurlijke planning kunnen fracties, raadsleden en de raad bepalen welke thema's/voorstellen zij op pakken om vroegtijdig informatie bij de inwoners en betrokkenen op te halen om die informatie mee te nemen bij de besluitvorming.

Tijdsdruk

De aanbevelingen 12 en 13 gaan in op het verminderen van de tijdsdruk van raadsleden. Wij missen hier juist concrete ideeën van u waarmee de raadsleden hun voordeel kunnen doen.

Tot slot

Met uw rapport, de analyses en de aanbevelingen heeft de werkgroep Oisterwijk aan Z uit de raad, de basis in handen om te komen tot uitgewerkte voorstellen die aan de raad voorgelegd worden in december 2014.

Het zou goed zijn om dit rapport, na vaststelling in de raad van 25 september, te gebruiken bij de sessie over de nieuwe rol van de raad in de netwerksamenleving die de werkgroep op 13 november zal organiseren en bij de finale besluitvorming in december over de voorstellen van de werkgroep.”

10. Nawoord

Gelet op de inhoud en het karakter van het rapport heeft de Rekenkamercommissie niet de gebruikelijke procedure van hoor en wederhoor via de ambtelijke organisatie en het college doorlopen. Gelet op hun betrokkenheid is daarvoor in de plaats een reactie gevraagd van de 'driehoek' van burgemeester, griffier en gemeentesecretaris/directeur. De Rekenkamercommissie dankt hen voor de reactie op het rapport.

Naar aanleiding van de reactie wil de Rekenkamercommissie het volgende opmerken.

1

U geeft aan dat 13 acties wel veel is. De Rekenkamercommissie heeft bewust een aantal mogelijke acties gegeven. Zoals in het eerste actiepunt is aangegeven, gaat het erom dat de raad (wellicht met voorbereiding van de raadswerkgroep Oisterwijk aan Z) zelf kiest met welke ze in eerste instantie echt aan de slag wil gaan. Niet alles hoeft in een keer opgepakt te worden. Zo wordt bewust gesproken over te kiezen acties voor de eerste twee jaar. Op welke wijze de raad hieraan invulling wil geven, laten we bewust aan de raadswerkgroep Oisterwijk aan Z en de raad zelf. In discussie met elkaar zal daarop moeten worden doorgekozen. Het is niet aan de Rekenkamercommissie de hoe-vraag concreet uit te werken, maar richting te geven. Dit is ook uitdrukkelijk naar voren gekomen in het thans lopende onderzoek naar de doorwerking van Rekenkamercommissie-aanbevelingen.

In de eerste drie actiepunten is vooral tot uitdrukking gebracht dat de raad er zelf daadwerkelijk mee moet beginnen en kijken wat goed werkt en wat niet om daar zelf van te leren. Kortom: een lerende raad!

2

Wat betreft uw opmerking over de vergaderwijze wijzen wij erop dat de Rekenkamercommissie vooral winst ziet in een goede toepassing van het zogenaamde BOB-model (beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming). Daarop moet de energie van de betrokken spelers zijn gericht.

Wijzigingen in structuren kosten veel energie en tijd, terwijl de winst vooral in de houding van de betrokken spelers, met name de raadsleden, kan worden gevonden. Toepassing van het BOB-model kan ook prima in het huidige vergaderstelsel. Daarbij moet de beeldvormende fase dan wel veel meer aandacht krijgen. In de oordeelsvormende fase moeten de raadsleden vervolgens daadwerkelijk hun oordeel vormen en open staan voor een inhoudelijke argumentenwisseling en niet met gefixeerde vooropgezette standpunten de vergaderarena betreden. De energie kan in de ogen van de Rekenkamercommissie beter gestoken worden in culturele wijzigingen in deze richting dan in structuuraanpassingen.

3

Naar aanleiding van uw opmerking over de burgerparticipatie en de gedragen raadsvoorstellen achten wij het essentieel - juist vanuit de volksvertegenwoordigende rol van de raad - dat de raad scherp moet kijken of de belangenafweging van alle betrokkenen een goede uitwerking krijgt. Wanneer het college bij de voorbereiding van een beleidsvoorstel op uitgebreide wijze groepen en burgers uit de samenleving heeft betrokken dan moet dat goed zichtbaar zijn. Inderdaad kan dat eventueel in een bijlage. Maar het vormt een essentieel onderdeel van het raadsvoorstel.

Wanneer de startnotities van afgelopen jaren - aan de voorkant van het beleidsproces - al expliciet ingaan op te betrekken groepen in het beleidsproces alsook de momenten en de wijze waarop dan pleit de Rekenkamercommissie ervoor dat deze werkwijze te continueren.

Overigens is in de gesprekken met de fracties naar voren gekomen dat zowel de raadsvoorstellen als de startnotities op dit thema een nogal wisselend beeld laten zien. Een scherpe en consequente uitwerking op dit onderdeel wordt niet steeds aangetroffen.

Terecht wijst u er zelf op dat vooral de fase na de besluitvorming, gelet op de huidige praktijk, meer aandacht vraagt. Een actieve terugkoppeling over wat er met de inbreng van betrokkenen is gebeurd en hoe die een rol hebben gespeeld in de afwegingen van de raad hoort er volledig bij.

4

De Rekenkamercommissie is het met u eens dat de acties 10 en 11 prima passen binnen de werking van het eerder genoemde BOB-model.

5

In verband met de tijdsdruk voor de raadsleden geeft de Rekenkamercommissie in deze rapportage een hoofdrichting, waar de oplossing gezocht moet worden. Raadsleden moeten zelf scherper kiezen wat ze wel willen doen en wat ze minder willen doen. Het perspectief dat de Rekenkamercommissie daarbij voorhoudt: laat uitvoeringszaken veel meer los en over aan het college en de ambtelijke organisatie, hamer wettelijk verplichte besluiten zonder beleidsruimte af zonder daar veel tijd aan te besteden, probeer te komen tot verdunning van de agenda's van commissies en raad en sorteer als presidium daarop voor, besteed vooral tijd aan zaken waar echt keuzemogelijkheden in zitten en laat voor het overige meer los.

Om dit te bewerkstelligen zal een voorstel in deze moeten worden uitgewerkt. De griffie zou daarbij het voortouw kunnen nemen.

6

Wij spreken de hoop uit dat de raads werkgroep Oisterwijk aan Z de acties, zoals in dit rapport aangegeven, oppakt en met de raad komt tot een nadere concretisering door het maken van een aantal praktische werkafspraken over deze mogelijke acties. Natuurlijk is de Rekenkamercommissie bereid in de geplande bijeenkomsten een bijdrage te leveren om tot verdere uitwerking te komen in samenspraak met de raad.

7

Een jaar na de besluitvorming in december 2014 zal de Rekenkamercommissie een beperkte evaluatie houden om te bezien:

- welke acties de raad daadwerkelijk heeft opgepakt en omgezet in praktisch handelen;
- wat goed en wat minder goed werkt;
- welke andere acties eventueel nodig zijn.

BIJLAGE: UITKOMSTEN ENQUETE DIGIPANEL

Samenvatting resultaten

Wat vinden de inwoners van de gemeente Oisterwijk van de gemeenteraad? In welke mate zijn zij betrokken, wat vinden zij van het functioneren van de raad en wat zouden zij het liefst zien in de toekomst? Hieronder geven wij de belangrijkste resultaten weer welke kunnen worden ingedeeld in vijf thema's, namelijk: betrokkenheid, contact, functioneren, houding van de burger en de gemeenteraad in de toekomst. De uitgebreide resultaten vindt u vanaf pagina 3.

Betrokkenheid bij de gemeenteraad

Het merendeel kent enkele politieke partijen uit de gemeenteraad van Oisterwijk.

54% van de panelleden kent enkele politieke partijen uit de gemeenteraad. Daarnaast kent iets meer dan een kwart (27%) geen enkele partij uit de raad. 14% van de panelleden zegt alle politieke partijen uit de gemeenteraad te kennen.

Panelleden vinden het belangrijk te weten wie de raadsleden zijn.

43% van de panelleden vindt het belangrijk om te weten wie de gemeenteraadsleden zijn. 42% vindt het niet onbelangrijk maar ook niet belangrijk.

Berichten over de gemeenteraad lezen panelleden gemiddeld enkele keren per maand vooral via 'De Nieuwsklok en het 'Brabants Dagblad'.

Contact met de gemeenteraad

Bijna drie kwart van de respondenten heeft geen contact met raadsleden.

Bijna drie kwart van de panelleden (72%) heeft in de afgelopen 2 jaar geen contact gehad met een of meerdere leden van de gemeenteraad. Wanneer zij wel contact hebben gelegd zijn ze hier over het algemeen tevreden over.

Merendeel maakt geen gebruik van mogelijkheid om in te spreken bij vergaderingen.

Slechts 4% heeft wel eens gebruik gemaakt van de mogelijkheid om in te spreken bij vergaderingen van de gemeenteraad. Als reden hiervoor geven zij vooral aan

dat zij er geen behoefte aan hebben. Ook blijkt dat panelleden niet het idee hebben dat het nut heeft.

Het functioneren van de raad

Panelleden hebben in grote mate geen duidelijke mening over functioneren gemeenteraad.

Daarnaast zijn zij het vaker oneens met de stellingen dan eens. Zo is bijna de helft van de respondenten het oneens met de stelling dat gemeenteraadsleden goed inspelen op initiatieven van bewoners. Op de overige stellingen is het aandeel respondenten zonder duidelijke mening beduidend hoger dan mensen die het oneens zijn of eens.

Meer dan de helft van de panelleden heeft geen mening als hen gevraagd wordt of er thema's zijn waar gemeenteraadsleden te weinig aandacht voor hebben, iets meer dan een derde vindt van wel. Het gaat dan vooral om leefbaarheidsthema's zoals het verkeer en parkeermogelijkheden.

Houding van de burgers

Panelleden hebben veel vertrouwen in elkaar, minder in de gemeenteraad.

64% van de respondenten zegt vertrouwen te hebben in andere mensen en 80% geeft aan regelmatig contact te hebben met mensen uit de buurt. Daarnaast geef 56% van de panelleden aan geen duidelijke mening te

hebben wanneer gevraagd wordt of ze vertrouwen hebben in de gemeenteraad. Wel is 76% bereid om mee te denken als zij daarvoor door de gemeenteraad gevraagd worden. Ze pakken niet snel een actieve rol, maar zijn vaak wel bereid om mee te denken als zij daarvoor gevraagd worden.

Toekomst van de gemeenteraad

Vrijwel alle panelleden zeggen te gaan stemmen tijdens de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen in maart.

94% geeft aan van plan te zijn om te gaan stemmen bij de volgende verkiezingen, maar het grootste deel (64%) weet nog niet op welke partij ze dan zullen stemmen.

Panelleden zien raadsleden graag actief contact zoeken met burgers.

Panelleden adviseren de raadsleden om zichtbaar, bereikbaar en betrouwbaar te zijn naar inwoners van de gemeente. Twee zaken zijn echter het meest belangrijk. 1) Raadsleden dienen beter te luisteren naar wat burgers opmerken en adviseren. 2) Raadsleden dienen zelf actief contact te zoeken met de Oisterwijkse burgers.

Wanneer panelleden gevraagd wordt wat nieuwe raadsleden van de huidige gemeenteraad kunnen leren geven zij in de meeste gevallen aan dat ze te weinig zicht hebben op de raad om daar iets zinnigs over te zeggen.

Betrokkenheid bij de gemeenteraad

In dit eerste gedeelte van de resultaten kijken we naar de betrokkenheid bij de gemeenteraad van Oisterwijk.

Kennis van de huidige gemeenteraad

54% van de respondenten kent enkele politieke partijen uit de gemeenteraad. Daarnaast kent iets meer dan een kwart (27%) geen enkele partij uit de raad. 14% van de panelleden zegt alle politieke partijen uit de gemeenteraad te kennen, terwijl 5% er één weet te noemen.

Betrokkenheid bij de gemeenteraad

Wel vindt het grootste deel van de respondenten (43%) het belangrijk om te weten wie de gemeenteraadsleden zijn. 42% vindt het daarnaast niet onbelangrijk maar ook niet belangrijk.

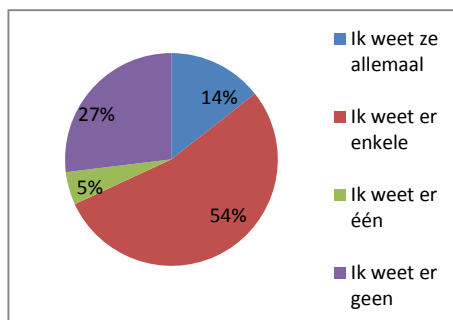
Berichten over de gemeenteraad

We vroegen de respondenten hoe vaak zij berichten over (besluiten van) de gemeenteraad en/of politieke partijen lezen. Bijna een derde van de panelleden geeft aan dat zij enkele keren per maand berichten met betrekking tot de gemeenteraad lezen. Het gemiddelde ligt bij maandelijks. Deze berichten lezen zij het vaakst in weekblad 'De Nieuwsklok' en in het 'Brabants Dagblad'. Het minst vaak lezen ze berichten via Oisterwijk Mail of via websites van lokale politieke partijen.

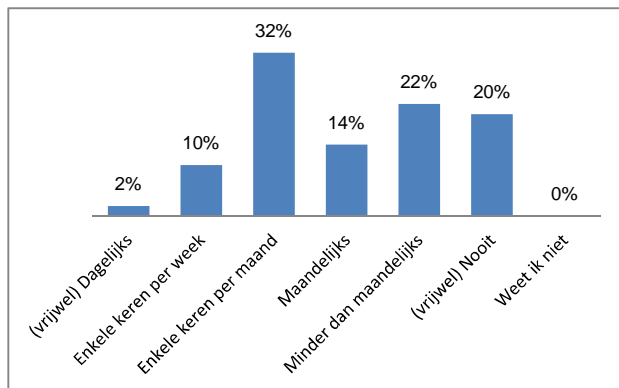
Het valt echter ook op dat 20% van de panelleden (vrijwel) nooit berichten leest over de gemeenteraad.

Panelleden van 55 jaar en ouder vinden het daarnaast vaker belangrijk om te weten wie de raadsleden zijn dan jongere panelleden.

Figuur 1 Kennis van de huidige gemeenteraad (n=385)

Figuur 2 Hoe vaak leest u berichten over (besluiten van) de gemeenteraad en/of politieke partijen? (n = 385)

Contact met de gemeenteraad

Onderstaande resultaten geven een antwoord op de vraag in welke mate burgers uit de gemeente Oisterwijk contact hebben gehad met raadsleden, hoe tevreden zij hierover zijn en waarom zij wel of geen contact hebben gelegd.

Contact met de raad

Bijna driekwart van de panelleden (72%) heeft in de afgelopen 2 jaar geen contact gehad met een of meerdere leden van de gemeenteraad, 28% had dit wel. Wanneer zij dit wel hadden weten zij in de meeste gevallen ook nog met wie zij dan contact hebben gehad. 9% van de panelleden geeft aan wel contact te hebben gehad met de raad, maar zich niet meer te herinneren met wie dat was.

Ervaring met de gemeenteraad

Indien panelleden contact hebben gehad met de raad zijn zij hier meestal positief over. 54% zegt tevreden tot zeer tevreden te zijn over het meeste recente contact met een raadslid. Toch zegt 20% ontevreden tot zeer ontevreden te zijn. De overige panelleden hebben geen mening.

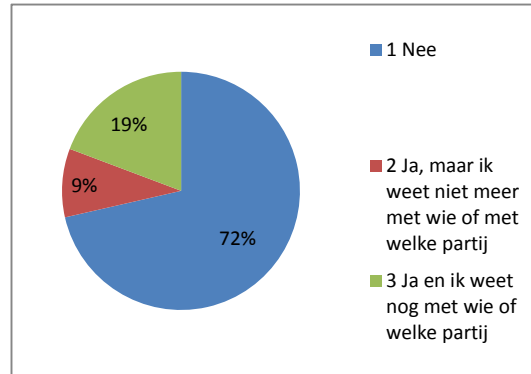
Mogelijkheid om in te spreken bij vergaderingen

4% heeft wel eens gebruik gemaakt van de

mogelijkheid om in te spreken bij de vergaderingen van de gemeenteraad. 96% niet. De belangrijkste reden om er geen gebruik van te maken is het feit dat 52% van de panelleden aangeven er geen behoefte aan te hebben. Daarnaast zegt 27% geen speciale reden te hebben om geen gebruik te maken van de mogelijkheid tot inspreken en zegt 14% niet te weten dat deze mogelijkheid bestaat.

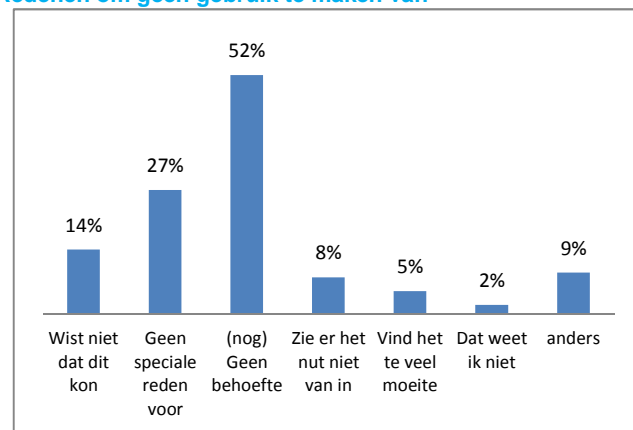
Uit de antwoorden op de open vraag komt daarnaast naar voren dat panelleden het idee hebben dat het geen nut heeft om in te spreken. Indien zij wel gebruik

Figuur 3 Contact met de gemeenteraad (n = 385)

maken van de mogelijkheid in te spreken gaat het veelal om persoonlijk belang boven lokaal belang.

Figuur 4 Redenen om geen gebruik te maken van de

mogelijkheid om in te spreken (N=385)

Het functioneren van de gemeenteraad

Onderstaande figuur geeft een overzicht van gemiddelde resultaten op de stellingen met betrekking tot het functioneren van de gemeenteraad in Oisterwijk.

Tabel 1 Het functioneren van de gemeenteraad in percentages (N = 385)

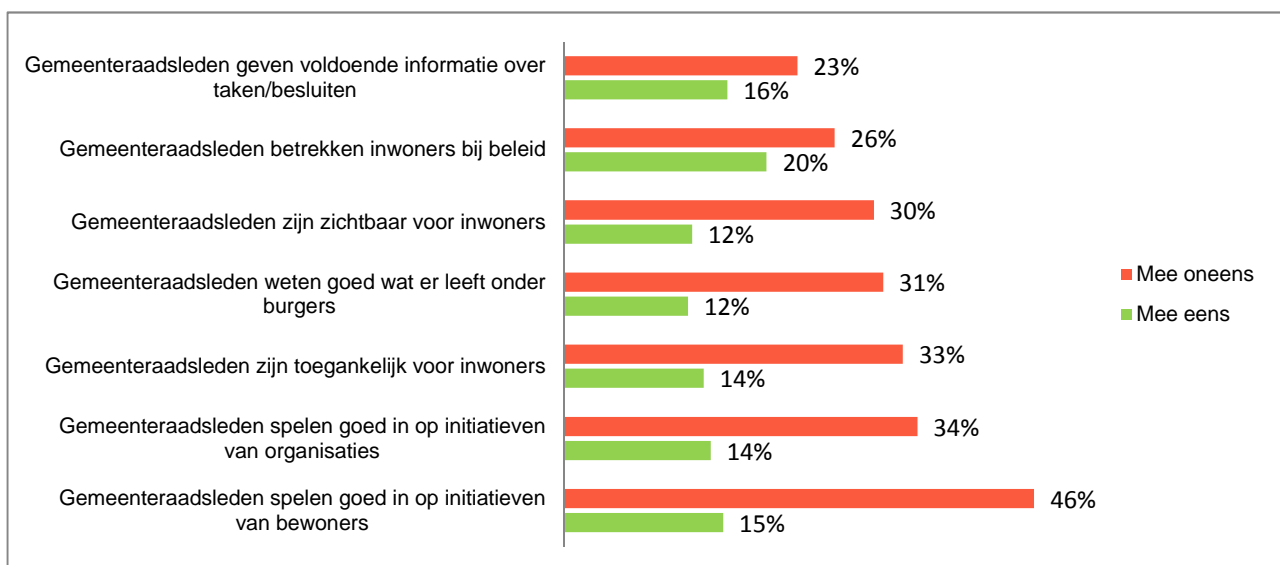
Mee eens	Mee oneens	Geen duidelijke mening

Gemeenteraadsleden spelen goed in op initiatieven van bewoners	15%	46%	39%
Gemeenteraadsleden spelen goed in op initiatieven van organisaties	14%	34%	52%
Gemeenteraadsleden zijn toegankelijk voor inwoners	14%	33%	54%
Gemeenteraadsleden weten goed wat er leeft onder burgers	12%	31%	57%
Gemeenteraadsleden zijn zichtbaar voor inwoners	12%	30%	58%
Gemeenteraadsleden betrekken inwoners bij beleid	20%	26%	54%
Gemeenteraadsleden geven voldoende informatie over taken/besluiten	16%	23%	62%

Opvallend is dat respondenten in grote mate aangeven geen duidelijke mening hebben wanneer hen gevraagd wordt naar het functioneren van de gemeenteraad op verschillende terreinen. Als zij wel een mening hebben zijn zij het vaker oneens met de stelling dan eens. Vooral met betrekking tot de stelling 'gemeenteraadsleden spelen goed in op initiatieven

van bewoners'. 46% van de panelleden is het oneens met deze stelling. 15% is het er mee eens. Bij de overige stellingen antwoordt minimaal 52% van de respondenten geen duidelijke mening te hebben. Met betrekking tot de stelling of gemeenteraadsleden voldoende informatie over taken en besluiten geeft is dat 62%. Figuur 5 visualiseert de gegevens uit tabel 1.

Figuur 5 Het functioneren van de gemeenteraad (N = 385)

Thema's die weinig aandacht krijgen?

62% van de respondenten heeft eveneens geen mening als hen gevraagd wordt of er thema's zijn waar de leden van de gemeenteraad weinig aandacht voor hebben. Iets meer dan een derde (35%) vindt dat er inderdaad thema's zijn waar te weinig aandacht aan besteed wordt. Vooral op het gebied van leefbaarheid,

met in het bijzonder het verkeer en parkeermogelijkheden in de gemeente, is volgens panelleden te weinig aandacht. 3% vindt dat er geen thema's zijn waar te weinig aandacht aan wordt besteed.

De houding van burgers uit Oisterwijk

De volgende figuur geeft de houding van respondenten weer. De stellingen meten een zekere mate van actief burgerschap. Hoe hoger de score, hoe meer betrokken zij zijn bij de maatschappij. Deze informatie is interessant in een tijd waarin de overheid een bepaalde burgerbetrokkenheid verwacht. Hoe verhoudt de Oisterwijker zich tot deze gedacht?

	Mee eens	Mee oneens	Geen duidelijke mening
Ik heb regelmatig contact met mensen uit de buurt	80%	5%	15%
Als de gemeenteraad mij vraagt om ergens over mee te denken, dan doe ik dat	76%	5%	19%
Ik heb vertrouwen in andere mensen	64%	3%	32%
Ik lever een actieve bijdrage aan de leefbaarheid in Oisterwijk	39%	25%	36%
Ik zou meer contact willen met de raadsleden	24%	27%	49%
Ik heb vertrouwen in de gemeenteraad	21%	23%	56%
Als zich in Oisterwijk problemen voordoen, zoek ik contact met de gemeenteraad	20%	47%	34%

Tabel 2 Houding van de panelleden (N = 385)

Wat regelmatig uit onderzoek naar voren komt is dat Brabanders relatief veel vertrouwen hebben in andere mensen, maar weinig in instituties. Bij de panelleden lijkt een soortgelijk patroon naar voren te komen. 64% van de respondenten heeft vertrouwen in andere mensen en 80% geeft aan regelmatig contact te hebben met mensen uit de buurt. Daarnaast geef 56%

Figuur 6 Houding van de panelleden (N = 385)

van de panelleden aan geen duidelijke mening te hebben wanneer gevraagd wordt of ze vertrouwen hebben in de gemeenteraad.

Wel geven meer respondenten aan géén vertrouwen te hebben in de raad (23%) dan wel vertrouwen te hebben (21%). 47% van de respondenten geeft daarnaast aan geen contact te zoeken met de gemeenteraad als zich problemen voordoen in Oisterwijk. Het is echter wel zo dat 76% bereid is om mee te denken als zij door de gemeenteraad gevraagd worden. Ze pakken niet snel een actieve rol, maar zijn vaak wel bereid om mee te denken als zij daarvoor gevraagd worden.

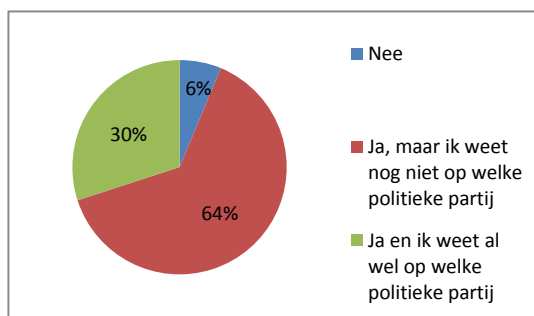
Toekomst van de gemeenteraad in Oisterwijk

Onderstaande resultaten geven een antwoord op de vragen welke adviezen panelleden nieuwe raadsleden willen geven, wat de nieuwe gemeenteraad kan overnemen van de huidige raad en of panelleden van plan zijn om te gaan stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart.

Gemeenteraadsverkiezingen in maart

94% van de panelleden geeft vervolgens aan te gaan stemmen bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen. Het merendeel daarvan (64%) weet echter nog niet op welke politieke partij zijn dan gaan stemmen. 30% weet dit al wel. Slechts 6% van de panelleden is niet van plan te gaan stemmen bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen.

Figuur 7 Van plan te stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart (N = 385)

Adviezen aan de gemeenteraad

Aan inwoners van de gemeente Oisterwijk is gevraagd welk advies zij willen geven aan nieuwe raadsleden om de rol van volksvertegenwoordiger goed te vertegenwoordigen. In de gegeven antwoorden komen een aantal zaken sterk naar voren. Zo raden panelleden aan om als raadslid ervoor te zorgen dat je zichtbaar bent en makkelijk bereikbaar bent. Ook beloftes nakomen en betrouwbaar zijn komt vaak naar

voren, maar er zijn twee zaken die er duidelijk uitspringen. Panelleden adviseren nieuwe raadsleden om beter te luisteren naar adviezen en opmerkingen van Oisterwijkse burgers. Zij hebben namelijk het idee dat er niet naar hen geluisterd wordt. Daarnaast raden

zij nieuwe gemeenteraadsleden aan om zelf actief op zoek te gaan naar behoeften van burgers in de

gemeente. Zoals ook al blijkt uit de burgerhouding stellingen, willen panelleden graag meedenken met raadsleden, maar nemen zij zelf weinig initiatief richting de gemeenteraad. Dat blijkt ook nu, nu panelleden aangeven dat zij graag zouden zien dat raadsleden interesse tonen in de burgers in de gemeente en daar zelf signaleren (in combinatie met gesprekken met

inwoners) waarin geïnvesteerd zou moeten worden. Op de vraag wat nieuwe raadsleden kunnen leren van de huidige raad antwoorden de meeste panelleden dat zij daar onvoldoende zicht op hebben om een antwoord op te kunnen geven.

Figuur 8 Adviezen aan de gemeenteraad

- **Luisteren naar burgers**
- **Proactieve houding**

- Zichtbaarheid
- Bereikbaar
- Beloftes nakomen/betrouwbaar

Analyse en rapportage: Mariëlle Tuinder, Het PON, 26 februari 2014

Achtergrond onderzoek & respons

De rekenkamercommissie van de gemeente Oisterwijk gaat in april 2014 met de dan nieuwe gemeenteraad om tafel om de visie van de raad op hun eigen rol ten opzichte van inwoners en dorps- en wijkraden te bespreken. De visie van inwoners op deze rol is belangrijke input voor dit gesprek: hoe kijken burgers naar de raad? Welk imago heeft de raad? Hoe bekend zijn zij met de raad, de taken en de rollen van de raad en hoe zien zij de rol van de raad het liefst? Om deze vragen te beantwoorden is het Burgerpanel Oisterwijk geraadpleegd.

Burgerpanel

Aan de leden van het Burgerpanel Oisterwijk zijn een aantal vragen voorgelegd met betrekking tot de volksvertegenwoordigende rol van de gemeenteraad van Oisterwijk. We hebben hen gevraagd naar hun kennis van de huidige gemeenteraad en hun mening over het functioneren ervan. Ook werd gevraagd naar eventuele verbeterpunten en hebben de panelleden antwoord gegeven op een aantal stellingen waarin hun burger houding en mate van vertrouwen werd gemeten.

Op het moment van het uitzetten van dit onderzoek bestond het Burgerpanel Oisterwijk uit 668 leden. Van dinsdag 7 januari tot en met dinsdag 21 januari 2014 is aan deze mensen de vragenlijst voorgelegd. Van de genodigden vulden 392 mensen (59%) de vragenlijst (volledig) in.

Representativiteit en betrouwbaarheid

In de tabellen hiernaast is de verdeling te zien van de respondenten op de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en woonplaats (Oisterwijk, Moergestel en Heukelom).

Om de *verdeling* van de respondenten voor in ieder geval deze kenmerken representatief te maken voor de totale populatie van de gemeente Oisterwijk, zijn de resultaten gewogen naar deze achtergrondvariabelen.

Geslacht	Aantal	%
Vrouw	179	46
Man	213	54
Totaal	392	100

Leeftijd	Aantal	%
16-29 jaar	12	3
30-39 jaar	35	9
40-54 jaar	115	29
55+	230	59

Totaal	392	100
Woonplaats	Aantal	%
Oisterwijk	325	83
Moergestel	66	17
Heukelom	1	0
Totaal	392	100

Kanttekening Wel willen wij graag opmerken dat panelleden vaak bovengemiddeld geïnteresseerd zijn in lokale politiek en gemeentelijke onderwerpen. Hierdoor zouden de resultaten enigszins overschat kunnen worden.

